

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Textus sequentiarum cum lucule[n]tissima tam
sententiaru[m] q[uam] vocabuloru[m] interpretatione
scripture autoritatib[us] alioru[m]q[ue] exemplis
creberrimis roborata**

Colonie, 1506

VD16 T 655

Sacerdote[m] x[...]pi martinu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30585

De sancto Martino

per om̄m placētū). i. bñ viuētū (sup̄mo dñō). i. altissimo deo (nos). i. frā
giles hōles (posci nō). i. petim⁹ ⁊ desideram⁹ (vestry adiutoriū). i. uiuamē
⁊ patrocinū (in die). i. in solēnitate (vestroy gaudioy) h̄ ē vt valeam⁹ cō
celebrate vnamūniter memorā oīm vestroy hic ⁊ eternalt p̄regnare vobis
cū (vt foueat). i. annuet (⁊ p̄tegar). i. defendat (nūc). i. in p̄ntis (⁊ gennite)
id ē eternalt. ¶ Notādū autor in līa enumerat p̄ ordinē letos ⁊ electos
dei. vbi p̄ponit patriarchas. q̄y p̄ncipalr sunt tres. s. abraā. isaac. iacob. q̄
cū vxorib⁹ suis sepulti sunt in valle ebron. Deinde ponit p̄phetas. q̄ sunt.
xvij. in numero. q̄rū p̄nceps ē David q̄ p̄ter excellētiā p̄pheta vocat. quē
admodū paulus apls. Deinde q̄ttuor maiores p̄phete. sc̄z. Esaias. hiere
mias. ezechiel ⁊ daniel. ⁊ duodecim minores p̄phete q̄rū noīa in Paralīs
pomenon sunt scripta. Deinde pome apls. q̄rū sunt duodecim numero.
q̄b⁹ paulus barnabas ⁊ thadeus p̄tigunt. tñ nō impedit numer⁹ aplōz
rū. Deinde ponit p̄fessores. q̄rū p̄ncipalr sunt q̄ttuor. sc̄z. Aug⁹. Grego.
Hiero. ⁊ Ambro. q̄ sunt tanq̄ q̄ttuor catene q̄b⁹ fides catholica depen⁹
det. ⁊ etiā beat⁹ Martinus. q̄ p̄ter excellētiā p̄fessionis solus inter p̄fesso⁹
res meruit octaua tenere. Deinde ponit martyres. q̄rū numerus penes no
strā cognitōem ē infinit⁹. inter q̄s post x̄m bñs Stephan⁹ ⁊ Laurētus
p̄matū obtinēt. qđ p̄z. q̄ inter oēs martyres isti solas octauas h̄nt. Dein
de ponit monachos q̄ q̄s q̄libet deuot⁹ religiosus d̄z intelligi. Post h̄ sub
tūgit p̄gines. q̄ numerus etiā nobis nō ē cognit⁹. tñ inter oēs post beatā
maria bñ agnes ⁊ bñ margarita h̄nt octauas. q̄re eas p̄ ceteris p̄gini
bus reor ē laude p̄ferēdas. Ultimo addit numer⁹ oīm electoy cuiuscūq̄
p̄ditōis fuerint. vt vnamūniter intercedat p̄ nobis ad dñm ielum xpm. ⁊
hoc innuist ibi. omniūq̄ placētum.

¶ Pro terminis nota. terreū hic substatiua in neutro gñe. ⁊ fecit illud
qđ p̄cedit ex istis inferiorib⁹ ⁊ deriuata noīe terra.

Acerdotem christi martinum cuncta per orbem canit ecclē sia pacis catholice.

¶ Nōc autor describit aliā sequētiā in laudēt gliam beatū Martini. Et
diuidit in tres partes. In p̄ma pte 2mēdat beatū Martini ex multarū
regionū p̄gratulatōe. horādo populū ad ipsius laudē. Sc̄do cōmendat
eū ex virtuosa miraculoy opatōe. Tertio 2mēdat eū de sanctitate vite ip
suis cū deuotōne p̄cum. sc̄d a ibi. hic celebris. tertia ibi. hic oculis. Prima
adhuc in duo. In p̄ma parte 2mēdat eū penes gaudia regionū p̄tū ad
lūnēturem. In sc̄d a facit hoc idē penes dignitatē episcopatus. sc̄d a ibi. Ec
gallie. Et dī. (Luncta ecclia). i. tota p̄gregatio xpianoz (catholice pacis)
id ē xpianae fidei (canit). i. laudat ⁊ laudare debet (p̄ orbem) sc̄z. vniuersum
id ē p̄ vniuersam terram. sc̄z. sanctū (martinū) sic dicitū (sacerdotem) id est
episcopū (christi) id est ielu

Atq̄ illius nomē oīs hereticus fugiat pallidus Pannonia letet
genitrix talis filij. Italia exultet alitrix tanti iumentis.

Solum

XXXIX.

(Actus) per eos hereticos). i. scismaticos et fidelis (pallidus). i. pallore coloratus (fugiat). i. fugere de nomine illius. i. solenitatis episcopi (Pannonia) trans Regio in qua sanctus martinus est genitus (leteris). i. letari deo. qui fuit (genitus). i. productrix vel precreatricis (ialis filii). i. sancti martini. Et (Italia) talis regio sexulcerat (scilicet de eius sanctitate. qui fuit aliter). i. nutrita (tanti). i. tam sanctus (iuvens). i. adolescentem. qui sanctus martinus est nutritus in Italia.

Moradum scribit Eccl. i. Quasi luna plena in diebus suis lucet. et quasi sol effulgens. sic ille effulgit in templo dei. In quibus annibis commendatur. Martinus in oibus proutibus suis. qui effulgit in templo et in ecclesia sua quasi luna perfecta. Unde sciendum sum astrologos. quod luna est corporis terrestre. non quod sit positum ex terra. sed quod in proportionem ad alios planetas habet se tanquam terra ad alia elementa. Est enim corpus tenebrosus non habens lumine de se sed recipit lumen a sole. et quasi medietas corporis lunaris sit super illuminata. qui medieras ei respicit super solē. nisi fuerit eclipsis. cum quantum ad aspectum nostrum lumine ipsum augetur et diminuitur. Tunc bene Martinus optimamente luna est corporis habens terrestrem. qui natura sumitur nature et illuminatur per gloriam diuinam quam est tanquam sol. Fuit enim beatus martinus perfecte et perfecte illuminatus. non radij ipsius erat perfectissimum summa oculis proutes morales homini possibles. Fuit enim prudens ab errore infidelium declinando. Fuit iustus gentilium et hereticorum scismata dissoluendo. Fuit fortis oibus passionibus cum patientia resistendo. Fuit temperatus oem tentacionem moderando. Etiam liberalis fuit oibus pauperibus erogando. Etiam fuit in omni genere scientia perfectus. et gloriosus in ecclesia quasi luna perfecta. Sed postquam transiit ab hoc seculo de luna factus est sol. Juxta illud euangeliste. Fulgebunt iusti tanquam sol in regno celorum. Atque hec sequentia est in honore dei et sancti martini proposta. Item nota nomine scientie Martini merito in hereticis est fugiendum. Dicunt enim martinus quasi martes tenaces. non sum astrologos marcus est deus belli. Nam lorica fidei induit in diebus vita sua iniurias contra hereticas pravitates. Item nota. quod hec duo nostra genitrix et aliter sumuntur proprietas et metaphorice. quod Pannonia fuit genitrix beati martini. quem in tali regione genitus erat. Et Italia est nutrita ei. qui in italia nutritus fuit. et ibidem fuis sacris imbutus.

Pro terminis nostra. catholicus est quasi custos vestris fidei. Sed pallidus est nomine adiectum. et est pallidus quasi timidus et verecundus. nam ex timore habet paller. Item pannonia et italia sunt propria nostra regionum.

Et gallie tria diuisio sacro certat litigio cuius est debet presul. Sed pariter habere se patrem oes gaudeat. thuroni soli ei corporis soueant.

Hic autem commendatur beatus martinus nomine gratulariorum diuersarum regionum in dignitate episcopatus dicentes (Et tria diuisio gallie) illius regionis. gallia enim est in tres partes diuisa (certat). i. pugnat vel litigat (sacrum). i. solenitatis (litigio). i. discordia (cuius) scilicet gallie. i. eius regionis presul. i. epus vel pontifex (debeat eum). i. fore (sed) per omnes oes scilicet predicti (gaudeant). i. letantur (pariter). i. sicut (se habere). i. possidere. i. sanctum martinum (patrem). i. patronum (soli thuroni). i. tales populi (soueant). i. nutriti possidet et in sepulchro tenet (corpus eius) scilicet sanctissimi martini.

De sancto Martino

Huic francorum atq; germanie plebs omnis plaudat. Quibus
videndū inuenit dominū in sua veste.

(Atq;). i. etiā (oīs plebs). i. totus populū (francorū). i. frācie orīentalis.
(z germanie). i. almanie z teuthonica (plaudat). i. laudes reddat vel
plaudendo manib; iubilat (huic). sc; beato martinū episcopo (Quibus). i.
populis seu hoīib; (inuenit). i. induxit z ostendit (dñm). i. iesum xp̄m (vñ
dēdū). i. sp̄icēdū vel cernendū (in sua veste). i. in suo pallio qđ pallium di
uisit z cuiā mendico tribuit. ¶ Notādū p̄mo q̄ beatus martinū saba
tic ex pānoniorū op̄ido oriundū fuit. sc; intra italiā papie alii z fuit z cum
patre suo tribuno militeū sub p̄stātio z iuliano cesare militauit. nō cūspōte
qđ ab infātia diuīnū inspiratus cū cēt. xij. ānoz. in iuris parētib; ad ecclē
siām p̄fluxit z cathecumīnū se fieri postulauit. h̄ matrē querit. pater h̄o ī
errore p̄manit. Hie quendā cathecumīnū (q̄ sine baptismo obiit) sua ora
tione ad vitā p̄stānā reuoauit. Tēt̄ alii q̄ia qđ fuit suspensus vīte restituit.
Terciū mortuū p̄ q̄ m̄r ei⁹ exorauit beat⁹ martin⁹ in medio cāpi vbi erat
innumerabilis multitudine gētīlūm genua flexit z cūct̄ apte vidētib; pu⁹
er a mortuis resurrexit. q̄ propter oēs illigētib; ad fidē xp̄i queritib; sunt. Tēt̄
beat⁹ martin⁹ fuit magne z passionis erga delinquentes. q̄ oēs penitere
volentes summa z passione recipiebat. Tēt̄ cū dīabol⁹ eū rep̄henderet cur
pētōres ad penitentīā reciger. Rūdit ei. si tu ipse o miserabilis desisteres ab
infestatōe hoīim. z tu factoz tuoz p̄ntam haberes. ego p̄fīlus in dño miseri
cordiam dei tibi pollicerer. Erat etiā magne pietatis erga pauperes. Legi
tur cū in dialogo q̄ be. Martin⁹ archidiacono p̄cepit ut egenū vestiret. sc;
cū ille facere distulisset. ingressus Martin⁹ secretariū tunicā p̄priam exue
bat z paupti tribuit z eū recedere iussit. Et iā le. Martin⁹ alteri paupi de
midū palliū dedit z sequenti nocte xp̄m chlamidis sue p̄te q̄ paupem te
kerat vestitū vidit ip̄mz ad circūstātes āgēlos sic loquētē au diuit. Dar
tinus adhuc cathecumīn⁹ hac me veste p̄texit. Et h̄ tāgit autor cū dī. q̄b
videndū z c. Tēt̄ nota q̄ gallia regio p̄m cosmographos ē trīptica. q̄ vna
vocat italia. sc; pānomia. tercia thuronia. Tēt̄ au. dī francorū. vñ duplex est
francia. vna magna. cuius p̄nceps dī frācie. z ei⁹ inhabitatores dicunt
francigene. Elia ē frācia pia z circa thuringia. Istituta hui⁹ p̄ncipes s̄q; alib;
mani ep̄i z duces. thuri⁹ inhabitatores dicunt frācones vel frācti. z de rati
bus nō dī. h̄. ¶ Pro terminis nota. trīn⁹ aū est nomē adiectīm derivaū
tū a trīs grece qđ ē trīs latine. sc; thuron⁹ ē nomē adiectīm z dī ihabitato
rū ciuitatis thuronēlis. sc; germania dī teuthonica regio

Nic celebris est egypti parib; grecie atq; cūctis sapientib;. Qui im
pares se martini meritis sentiunt atq; eius medicamini.

¶ Hic autor p̄mēdat beatum Martinū ex p̄partōne ad alios dicens
(Hic) sc; letūs martin⁹ (est celebris). i. solēnis z maxime sanct⁹ p̄trib; (s.
oīb; finib; z regionib; (egypti)). i. illius regnū (atq; p̄ et cūctis). i. omib;
(sapientib;). i. prudētib;. sc; magistris z doctorib; (grecie) illius prouinc
ie vel regionis (Qui) sc; greci z egypti (sentiunt). i. cognoscunt z faren-

Folium EC

eur(se).i. scipios (esse impares).i. dissimilis et nullo modo equales (meritis).i.
auris et miraculis (sancti martini) illi episcopi (accepit), per (medicamenta)
id est medelis (eius) scilicet sancti martini.

Nam febres sedat. demonesque fugat. paralitica membra glutinat
Et mortuorum sua prece trium reddit corpora vite pristine. Hic ritus
sacrilegos destruit. et ad christi gloriam dat ignibus idola. Hic nudis
mysteria brachia conficiens predictus est celesti lumine

Hic puer te. Martini commendat ex prouisa coruscatione miraculorum dis-
cens (Nam). per quia (sedat) id est sanat et expellit (febres) tales
infirmitates (qz) per et (fugat). i. expellit (demones) id est diabolo (et glutin-
nat). i. purgat et solidat (paralitica membra). i. organa galili vexata scilicet reddent
do eis sanitatem (Eccl) scilicet ipse sanctus martinus (reddit). i. restituit (sua prece) id est
est per suas operationes (corpora) id est cadavera (trium mortuorum). i. defunctorum (pri-
stine vite). i. ad vitam porre. quod sua pree tres mortuos suscitavit (h). i. sanctus
martinus (destruit). i. annihilat rumpit et frangit (sacrilegos ritus). i. hereticas
prauitates. quod auertit infidelis ad fidem catholicam. quod predicavit (et dat)
scilicet ad probandum (idola). i. imagines idolorum et demonum (ignibus). i. flammis
(ad gloriam). i. honor et laude (xpi). i. omnipotentis dei. quod ipse probussit idola
et deos argenteos igne. et edificauit ecclesiastas ad laudem dei Et hie scilicet sanctus
martinus (proficiens). i. proscrans (nudis brachia mysteria). i. sacramenta
sacramenta altaris (predictus). i. circumdatus (celesti). i. diuino (lumine) id est
claritate dei Notandum. autor commendat beatum martinum in quinqz
virtutibus Primo in cura febriterantium. quia legitur quod multos infirmos
a febribus curauit. uno hodierna die ad sepulchrum transiit a tali infirmitate
meritis sancti Martini curauit. Secundo commendat eum in fuga spirituum
maligno. Unde legitur quodam tempore cum primo fuit ordinatus episco-
pus exiuit ecclesiam. videns hominem obseculum tremorem et insanientem.
ut quasi de spuma oris sui fuisset suffocatus. quem beatus Martinus tangens
cum baculo suo dixit. Non dominus tibi iniqtus tua. neque diabolus potest
stas. surge et ambula in pace. Ad hec verba homo statim surrexit cunctis
videntibus et audiensibus. et ab eo cum magno rugitu recessit diabolus.
Item legitur quodam vice beatus Martinus cum suis sociis transiit et ora-
uit. occurrit ei vacce cum nimio impetu. que anteau multos cornibus suis of-
fenderant. quod beatus Martinus aspiciens vidit diabolum supra dorsum
istas agitarem quem recedere iussit et statim recessit Tercio commendat eum
in paralitico cura. Unde paralisis est quedam infirmitas dissoluens mem-
bra hominum et impediens gressum. de qua infirmitate multos curauit
Unde legitur quod post obitum sancti Martini fuerunt duo loci. unus clausus
dus alter paraliticus. qui predicando et medicando magnam pecuniam ac-
quirebant. Audientes vero et corpus sancti Martini multos infirmos
sanaret. cum in translatione corpore eius processionaliter ad ecclesiam portare
tur. timere ceperunt ne predictum corpus ante hostium portarent. et sic cura
rectur. nollebantem consequi sanitatem ne perderent materiam sui lucri.

De sancto Martino

quapropter de illo hospitio fugientes alia platea adeuntes corpori ei⁹ expro
viso obuiabantur. et sic abo pro voluntate eoz sunt curati. Iz dolorēt multū et
tristarent. **P**ro terminis nota. sedo as are fecat pacificare siue determinare. ve discordia illorum est sedata. Itē pugatio est p̄bū transitū pri
me pugatois et fecat p̄solidare

Hic oculis ac manibus in celum et totis viribus suspensus terre
na cuncta respuit. Eius ori nūq̄ christus absuit siue iusticia vñ' quic
quid ad veram vitam pertinet

Hic iā auctor p̄medat beatū martinū de sanctitate vite et mox honesta
te dicens (Hic) scz martin⁹ (suspensus). i. eleuatus (oculis) scz exteriorib⁹ et
etia cordis (ac manib⁹). i. operationib⁹ suis exteriorib⁹ et totis). i. oibus
(virib⁹). i. potentib⁹ (in celum). i. in deum (respuit). i. sp̄ecuit vel p̄templit
(cuncta terrena) scz mundū. diuinitas mundi. et oē. n. pompa et honores
mundi (christ⁹) iesus et salvator (nūq̄). i. nullo tpe (absuit). i. defuit (ori
el⁹) scz sancti martini. q̄r in omni tpe oravit et p̄dicauit (siue). p vñ' (iusticia)
talis virt⁹ (vel quicqđ). i. omne id qđ (pertinet). i. spectat (ad verā vitā). i.
ad vitā p̄emplatiā vel vitā eternā.

Igitur te cūcti poscim⁹ o martine. vt q̄ multa mira hic ostendisti.
Etiā de celo grām christi nobis supplicatu tuo semp infundas.

Autor p̄cludendo canticum suum dirigit petitōrem ad sanctū Marti
num dicens (Igitur) id est ideo (o martine) beate patronē et pontifer.
nos (cuncti) scz hoies xpiani (poscimus) id est rogamus et deprecamur.
(e. vt) id est sicut eu (q̄ ostendisti) i. demonstrasti (hic). i. in p̄senti seculo
(multa mira). i. multa miracula et signa (etiaz infundas) id est concedere
et donare velis (semp) id est cōtinue et omni tempore (nobis) scz hominib⁹
christianis te collaudantib⁹ (tuo supplicatu) id ē interuenientib⁹ cuius pre
cibus (gratiam) id est misericordiam et favorem (christi) om̄ipotentis dei
(de celo) id est de regno celorum. **N**orandum. cū beatus martinus se
nō grauaretur semp oculos leuauit in celum. iuxta dictū psalmiste. Ad
te leuaui oculos meos q̄ habitas in celis. licet ex seno iam esset incuruas
rus. Unde habuit quendā archidiaconū noīc Bictiū. q̄ sepius eū deris
sū. q̄uis iustissime et castissime virū. Unde contigit quodam tempore q̄
quidam cupiens loqui cum beato Martino pergit signum a Bictio ar
chidiacono q̄ quod sanctū Martinū inueniret. Dixit Bictius. Cū vi
deris virū annosum curuū et canū. in facie rugosum. sursum aspicientem
hic est Martin⁹ episcopus. Scatim cum hec verba dixisset. sonuerūt in
aurib⁹ beati Martini tanq̄ si aliquis prope eum loquitus fuisset. q̄uis
valde longe ab eo erat. Postmodū cū beatus Martinus ad Bictium
venit dixit ei. Quare talia verba dixisti me deridendo. Quod Bictius
negauit. Cui beatus Martinus. Vox tua sonuit in auribus meis. Et

Folio Eccl.

qr hoc fecisti. Ecce post me episcopatum tenebis. sed huius derisionis vln
dicit a deo accipies. Defuncto ergo beato Martino. brūs Brietus ele
ctus est in episcopū. Vix aut iustissime et castissime. et tñ a suis accusat
de vicio et expulsus. ¶ Itē nota. qd qm̄ beatus Martinus occubuit. tā
Pannonici q̄ thuronici ad eius trāstū puerūt. Quo migrante grādis
alteratio inter vtrūq; surrexit populu. Dicebat ēm̄ pannonici. Poste est
monachus. et ḡ ipm̄ req̄rimus. qr sufficit vobis qdūm ēēt in mūdo vsl̄ fu
istis eius colloq̄o. qr participastis puiulo. informati em̄ fuitis exemplo.
et vtrib⁹ sufficiat vobis hec oia. Nobis aut̄ corpus ipsius. Ad hoc thu
ronici responderunt. Secote q̄ vobis suscitauit duos mortuos. nobis
vñ. et plures virtutes fecit vobiscum q̄ nobiscum. Ergo necesse est qd
nobis non implevit viens impletat defunctus. His igitur litigantibus
mox clauditur corpus. et in medio positum ab vtric⁹ populo custoditur.
Deniq; media nocte deo volente omnes Pannonici dormierūt. Quod
videntes Thuronici comprehensum sanctissimū corpus. alij per fenestrā
ejciunt. alij foris suscipiunt positum in nau cum omni populo per flum⁹
um discedunt. ingressiq; letoris alueum ad vrbem thuronicā magis psalle
tum laudib⁹ iter dirigunt.

¶ Pro declaratōe terminoz nota. Respuit est p̄bū trāstū tercie cō
ingacōis. p̄positū a re et spuo. et fecit spernere. Sed absum ē p̄bū neutra
le p̄positū a p̄positōe ab et a verbo sum.

¶ Aude syon q̄ egressus a te decor et depp̄sus tui fulgor speculi.

Rediuita luce redit o et alpha qd accedit iā in fine seculi

¶ Istud est aliud canticū ob laudem et honorem sancte Helizabet tōs
pilacū. Qd diuidit in quattuor partes p̄ncipales. In quaz p̄ma autor
hortat sanctā eccliam ad p̄gaudēdū in hoc festo. In secunda p̄parat beā
tā Helizabet ad alios sanctos penes excellentiā. In tercia p̄mēdat beatā
Helizabet de virtute miraculorū. In quarta dirigit petitōem ad sanctam
Helizabet. Secunda ibi. Poma p̄ma. tercia ibi. O q̄dignis. quarta ibi
Eya mater. dicens O (syon). i. anima fidelis vel sancta ecclesia (gaude)
scz ppter hoc (q̄ decor). i. pulcritudo (egressus). i. q̄ exiuit a te (et fulgor)
id est splendor (cui speculi). i. speculatoris (depp̄sus). i. elsus et p̄cessus
(redit) id est iterum venit (rediuita luce) id est splendore vivido (quod)
scz speculū. scz existens (alpha) id est principium (et o) id est finis omniū
rerum (accedit) id est visitar (iam) id est nunc (in fine) id est in termino (se
culi) id est mūdi huius.

¶ Hora p̄no scribit in Proverbijs caplo vltimo. Considerauit semitas
domus sue. et panem ociosa nō comedit. In qb̄ qdēm verbis brā Heliza
bet dupliciter p̄mendas. Primo ex eius circūspecta opatōe in pericul'hus
tus mūdi. Secundo ex occupatōe aie sue in cogitatōib⁹. ¶ Primum declarat
Quoniam considerauit semitas domus sue ab omnib⁹ periculis anime et ab
Incidib⁹ et laqueis diaboli se preseruādo. quia de beatus Gregorius in ho
melia. Si malignis spiritib⁹ custodiare non sufficit qui thezaurū in via pub
lice portat. iam conlūmituryt conseruetur. Ergo beata Helizabet semitas

q i